

במדבר בהעלותך לְמַה נִגְרַע

עם ישראל נמצא כבר שנה במדבר סיני, ושוב מגיע זמנו של קרבן הפסח. הקב"ה מצווה להקריב את הקרבן, ואז מתגלה שישנם אנשים מסויימים, שאינם יכולים להיות שותפים:

וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טִמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנָי אֶהְרֹן בַּיּוֹם הַהוּא: וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הֲהֵמָּה אֵלָיו אֲנַחְנוּ טִמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם לְמַה נִּגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרִיב אֶת קֶרְבֶּן ה' בְּמַעַדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

מהי השאלה או הטענה של האנשים הטמאים? לכאורה, הם מנועים מלעשות את הפסח, בגלל טומאת המת שחלה עליהם, והם תמהים על כך באזני משה, שמעביר את השאלה אל הקב"ה.

אם זהו הסיפור, הרי שהרעיון העולה ממנו הוא שאם אדם נתקל במגבלה, הוא יכול לבקש הקלה, ויתכן שאף יקבל אותה. לפי ההבנה הזו, הנקודה החשובה היא שבקשתם של טמאי המת **התקבלה** (לפחות בחלקה), והם לא הפסידו את המצווה.

אך יתכן ללמוד את כל הסיפור אחרת.

חז"ל אומרים שטמאי המת שהגיעו למשה ואהרן, נטמאו במת מצווה. מת מצווה הוא מת שיש חובה לטפל מיידית בקבורתו, וחובה זו עולה בחשיבותה על רוב מצוות התורה.

נשים לב גם, לביטויים חוזרים בסיפור כולו:

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה ... וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ: בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה בֵּין הָעֲרֵבִים תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ בְּמַעַדוֹ כְּכֹל חֻקֹּתָיו וּכְכֹל מִשְׁפָּטָיו תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח: וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח בְּרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרֵבִים בְּמִדְבַר סִינִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה כִּן עָשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טִמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנָי אֶהְרֹן בַּיּוֹם הַהוּא: וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הֲהֵמָּה אֵלָיו אֲנַחְנוּ טִמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם לְמַה נִּגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרִיב אֶת קֶרְבֶּן ה' בְּמַעַדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה עֲמְדוּ וְאֶשְׁמָעָה מֶה יִצְוֶה ה' לְכֶם:

כל הביטויים המודגשים, מראים שיש כאן עיסוק לא רק בהקרבת קרבן הפסח, אלא בהקרבתו **בְּמַעַדוֹ**, כלומר בזמן המקורי המיועד לו – ארבעה עשר בניסן.

לפי כל זה, ניתן להבין את הסיפור בצורה אחרת לחלוטין. הספורנו מפרש:

אֲנַחְנוּ טִמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם לְמַה נִּגְרַע. מאחר שהיתה טומאתנו לדבר מצוה למה תהיה גוררת עבירה?!

כלומר, תמיהתם של הטמאים למת המצווה הייתה, כיצד יתכן שנפסיד מכך שעשינו מצווה, אותה היינו מוכרחים לעשות? האם יעלה על הדעת שמצווה שכזו תביא לביטול מצווה אחרת?

אך יתכן שניתן להסביר את תמיהתם ודרישתם בצורה קצת שונה. לפי הספורנו, הם פחדו מלבטל את המצווה של קרבן פסח כליל. אך יתכן שהתמיהה היא – מדוע לא נקריב את קרבן ה' **בְּמַעַדוֹ**!

כלומר, איך יעלה על הדעת, שאנו, שעסקנו במצווה מחוייבת וחשובה, כמת מצווה, לא נקריב את קרבן פסח, באותו הזמן כמו כל עם ישראל – האם יתכן שאדם מפסיד מכך שהוא עושה מצווה?

ומהי תשובתו של הקב"ה? בניגוד להבנה הראשונה – תשובתו של הקב"ה הייתה שלילית. הוא לא אישר להם לעשות את קרבן הפסח **בְּמַעַדוֹ**, אלא במועד מאוחר יותר.

לפי הסבר זה, הרעיון של הסיפור הוא בדיוק הפוך – אדם יכול להפסיד מכך שהוא עושה מצווה.

כלומר, העובדה שאדם עושה את מה שהוא מחוייב בו, אינה אומרת שהכל יסתדר, ובהחלט יתכן שהוא ישלם מחיר על כך שעשה את מה שהיה צריך לעשות.

להבנה זו יש משמעות גדולה מאוד לתחומים רבים בחיים, והיא מקרבת אותנו לחיים על פי מאמרו של אנטיגנוס איש שוכו, בפרקי אבות:

אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא הוו כעבדים המשמשין את

הרב שלא על מנת לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם

שבת שלום
יעקב (יוקי) מאיר